

BIL SEM TITOV GARDIST

Leta mladosti in razposajenosti so pretekla in tudi name je prišla vrsta, da odslužim vojaški rok. Takratni načelnik vojaškega oddelka major Anton Cerar iz Slap, pri katerem sem se prostovoljno javil, me pogleda, oceni, vpraša po primku, nato pa reče: Svetkov...Svetkov iz Zadvora! Dobro, gardist boš!

Tako sem 1. 1954 postal vojak Titove garde na Topčideru v Beogradu v družbi številnih prijateljev in znancev iz sedanje občine Moste-Polje. Takrat se je v gardi močno poznalo, da je bil načelnik vojnega oddelka občan iz Most.

Po informiraju in letih zaprtosti se je Jugoslavija začela bolj odpirati navzven. Bolj in bolj so začeli prihajati k nam tudi tuji državniki.

Na sprejeme državnikov smo se začeli pripravljati tudi v gardi. Iz vseh gardijskih enot so bili izbrani vojaki, ki naj bi po nekaterih kriterijih tvorili častni bataljon. Med temi sem bil tudi jaz — edini iz družbe prijateljev in znancev, ki smo postali Titovi gardisti spomladi 1. 1954. Po večmesečnih pripravah, ki so imele za cilj strmen korak, oster

pogled in visoko enotnost celega bataljona, je prišel dan prvega obiska — etiopskega carja Hailla Selassija. Naš bataljon je imel nalogo stati v špalir na Dedinju pred vhom v Beli dvor. Po veličastnem sprejemu na letališču Batajnica in po še veličastnejši vožnji skoz okrašeni Beograd je kolona avtomobilov v počasni vožnji zavila proti Dedinju.

Ze vidim motocikle, ki obkrožajo avto, v katerem sedita Tito in njegov gost. Stojim v pozoru in na razdaljo dveh metrov gledam Tita v maršalski uniformi, ki se ves nasmejan in veder pogovarja s Haillom Selassijem. Gledam ga, in čeprav gre kolona dokaj hitro mimo mene se mi vtisne v neizbrisen spomin vsaka poteza njegovega obraza, ki izraža umirjenost, klen značaj in jasnost. Kar nekaj me pretrse in

šele tedaj se zavem, da stojim v špalirju na čast samemu vrhovnemu komandantu in njegovemu gostu. Vsak vojak JLA želi videti svojega vrhovnega komandanta. Čeprav smo bili gardisti v njegovi neposredni bližini, je Tita lahko videl le vojak počastnega bataljona. Kot gardist tega bataljona sem Tita videl še večkrat. Posebno pa mi je ostal maršal Tito v spominu, ko je bil na inšpekcijskem obisku garde poleti 1954. Gardijske enote so se z največjo vneto pripravljale na njegov obisk in z njimi v poostreni obliki tudi naš častni bataljon. Določeno je namreč bilo, da maršala Tita pozdravimo pri vhomu v gardijske prostore.

Na dan obiska se postavi bataljon na čelu z gardijsko godbo in praporščaki k vhomu in čaka na Maršalov prihod. Fanfare najavijo Tita in komandant garde general Milan Gošnjak raportira najprej, nato pa še komandant častnega bataljona. Godba igra koračnico, tovariš Tito pa v maršalski uniformi hodi ob bataljonu in ga pregleduje. Pri vsaki zastavi se zaustavi, salutira, in se napoti naprej. Zaustavlja se tudi med potjo, pogleda vojaka od glave do pete in ocenjuje njegovo strumnost. Pride tudi do mene, se ustavi in me gleda. Prešine me misel: Zakaj se je ustavil ravno pred menoj? Ali z mano ni nekaj v redu? Ali držim puško v redu ali ne? Take in podobne misli se mi podo po glavi in sprašujem se, kaj vrhone? take in podobne misli se mi podo in sprašujem se, kaj vrhovnemu komandantu odgovorim, če me bo kaj vprašal. Mravljinici mi lezejo po hrbtu, ko vse to preiščujem. Pred sabo pa vidim njega, njegov obraz, našitke na kapi in uniformi. Pred menoj stoji Tito. Ponošen sem na to, da služim v gardi in naenkrat pozabim na vse ekseciranje prejšnje mesece. Ponošen sem, da vidim maršala iz take bližine. To pač ni dano vsakomu. Ponošen sem na to, da je Tito tudi po zunanosti vojak — maršal.

Tito je pregledal enote, komandanti so mu raportirali, mi pa smo sedeli v parku, zatopljeni v misli na srečanje z maršalom Titom...

Ko bom imel družino in otroke, sem razmišljal, jim bom pripovedoval, kako sem služil vojsko v gardi in kolikokrat sem zrl Tita v obraz.

EDVARD SVETEK

V pogovoru je Janez Zemljarič delavcem Julona zagotovil, da bo s podporo in priporočili izvršnega sveta skušal kar največ storiti pri odpravljanju končnih težav pred začetkom obratovanja (Foto A. Z.)

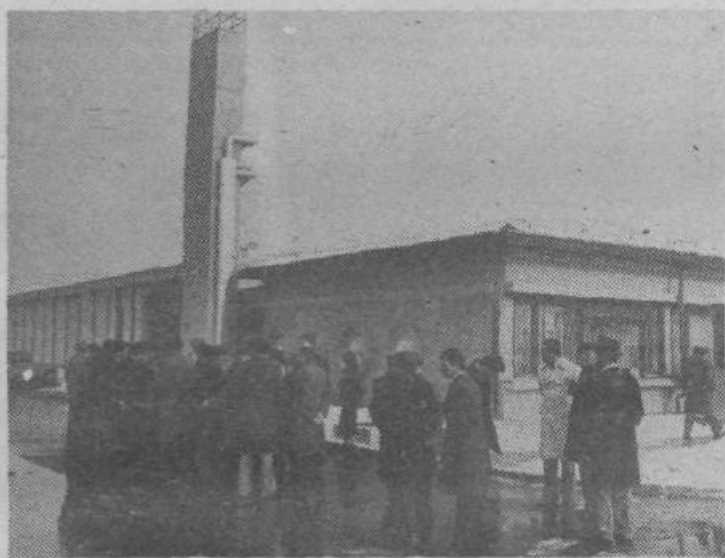
● Predsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije v Julonu

Konec novembra je prišel na delovni obisk v Jugotekstil — Julon predsednik izvršnega sveta skupščine SR Slovenije Janez Zemljarič s sodelavci.

Predstavniki delovne organizacije Julona in sozda Jugotekstil so goste seznanili z najpomembnejšimi podatki o poteku investicije in s težavami, s katerimi se srečujejo pred koncem investicije (uvoz dodatne opreme, devize za zagonske surovine, cene Julonovih izdelkov).

Predstavniki izvršnega sveta je ocenil, da so osnove kvalitete nove investicije to, da je objekt grajen na osnovi združevanja skupnega vlaganja sredstev, da je investicija v celoti pokrita in da gre v tem primeru za ustvarjanje novega dohodka. Zato je tudi podprl investicijo, ki je v skladu s kriteriji za prestrukturiranje gospodarstva, veljavnimi na tem področju prihodnje leto.

STANKA RITONJA

● Javna razsvetljava — v Dobrunjah

Ob dnevu republike je postala naša občina bogatejša za še en nov objekt. Tozda Javna razsvetljava v sklopu Komunalnega podjetja Ljubljana se je preselila v svoje nove delovne prostore v Dobrunjah.

Slavnostne otvoritve se je poleg mnogih članov kolektiva in gostov udeležil tudi predsednik naše občinske skupščine Marjan Moškrnič, ki je zbrane kratko nagovoril. Čestital je 111-članskemu kolektivu tozda ob dokončanju zanj tako pomembnega objekta ter poudaril pomembnost prihoda te temeljne organizacije v našo občino.

V objektu so predvsem delavnice in garaže za potrebe tozda, saj je njegova dejavnost — vzdrževanje in obnavljanje svetil, cestnih in talnih obelež — že prerasla zmogljivosti dosedanjih prostorov v Centru. Celotna investicija, skupaj s komunalno opremo zemljišča in drugimi prispevki, je veljala 87.074.000 din.

M. J.

Foto: NACE BIZILJ

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Malo je delovnih organizacij, ki se lahko pohvalijo s tako dobrimi poslovnimi rezultati kot Medex, največji predelovalec medu pri nas. V Medexu se skušajo preusmeriti tudi v izdelavo in prodajo drugih čebeljih proizvodov. Zato mnogo vlagajo v raziskave in so na tem področju v svetovnem vrhu. Razna poživila in vitaminski preparati na osnovi medu, matičnega mlečka, cvetnega prahu in propolisa gredo zelo dobro v promet. Manjši del, predvsem temnih, gozdnih vrst medu dobro prodajajo na zahodu.

V Teolu uspešno nadaljujejo z izdajanjem svojega glasila, ki so ga preprosto preimenovali Informacije. V posamezni številki sodeluje več delavcev Teola, seveda na ljubiteljski osnovi. Čeprav izhaja na ciklostilu, se po vsebini ne razlikuje od drugih glasil delovnih organizacij, saj Informacije prinašajo prispevke o gospodarjenju, o možnostih poslovanja do konca leta, o povezovanju kemijske industrije v Sloveniji, o delu OOSZ itd. Vsem ustvarjalcem Informacij želimo še naprej veliko uspehov pri delu.

Splošna srednja vojaška šola (doslej vojaška gimnazija) v Ljubljani je novembra proslavila svojo peto obletnico. Ime nosi po slavnom komandantu slovenskih partizanov Francu Rozmanu-Stanetu. Na šoli se fantje iz vse Slovenije pripravljajo za študije na vojaških akademijah, da bodo postali aktivni oficirji JLA. Na brezplačno šolanje pridejo fantje izrednih psihofizičnih lastnosti, ki so osnovno šolo zaključili najmanj z dobro oceno. Zato ne presenečajo nadpovprečni rezultati v tej šoli, saj je lani uspešno končalo razred kar 97 % učencev.

bilo enako število trčenj in naletov vlakov kot v letu 1979. Iz poročil o železniških nesrečah je razvidno, da je pri varnosti železniškega prometa še vedno šibka točka človek z vsemi svojimi slabostmi in da se je treba z vsemi silami zavzemati za tehnično ureditev naših prog in opremljenost s sodobnimi varnostnimi napravami, ki v dokajšnji meri zagotavljajo varen in urejen promet.

Intertrade, tozda Zastopstva tujih firm in tekstilna tovarna Rašica sta s podpisom samoupravnega sporazuma o združevanju investicijskih sredstev lep primer prizadevanja za kvalitetnejše in višje oblike sodelovanja med zunanjetrgovinsko organizacijo in proizvodno delovno organizacijo na dohodkovnih osnovah. Intertrade bo v naslednjih petih letih namenil pet milijonov dinarjev za povečanje proizvodnih zmogljivosti Rašice, tozda Konfekcija Moravce, katerega proizvodnja bo v glavnem namenjena izvozu. Predračunska vrednost celotne investicije je 39 milijonov dinarjev.

C. P.

POSVETIMO VSO SKRIB ČISTOČI NAŠEGA MESTA!

● NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBČANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

NAŠ NEUMORNI IVAN

Braki Naše skupnosti prav gotovo poznajo Ivana Kosa s Smartinske 230 v Sneberjah. Le v redkokateri številki našega časopisa ni v rubriki Iz krajevnih skupnosti njegovega prispevka, saj je že deset let naš zvesti sodelavec. Letos 21. decembra pa bo Ivan Kos praznoval svoj petdeseti rojstni dan. Zato je prav, da ob tem življenjskem jubileju povemo nekaj več o njem.

Rodil se je, kot smo že omenili, pred petdesetimi leti v Sneberjah. Osnovno šolo je obiskoval v Polju, nato je končal triletno strokovno šolo lesne stroke. Po osvojitvi je bil predsednik mladinske organizacije v Zadobrovi, leta 1948 je kot brigadir XII. ljubljanske delovne brigade Staneta Semiča-Dakija pomagal graditi hidrocentralsko mavrovo. Tam je tudi prejel pohvalo za delo. V tistih letih je zelo rad sodeloval v KUD Zadobrova, ki pa je leta 1956 in 1957 prenehalo delovati. Igrali so razne igre, kot na primer Pod svobodnim soncem, kjer je on upodobil Radovana. Najraje je imel komične vloge. »Zdaj te dejavnosti ni več, takoj po osvojitvi pa je bilo teh prireditel

veliko,« se z nekoliko obžalovanja v glasu za min ulimi časi spominja Ivan Kos.

Po vrnitvi iz JLA se je zaposlil v tovarni gradbenih polizdelkov, to je v sedanjem Gradisu, pred petindvajsetimi leti pa je pričel delati v Litostroju. Tam dela kot vodja gasilske izmene še danes. Opravi je razne gasilske tečaje in je zdaj gasilski častnik prve stopnje.

Gasilstvo pa Ivanu Kosu ni le poklic, temveč tudi konjiček. V gasilske vrste je stopil že kot mladinec leta 1947 v Zadobrovi. Vseskozi je potem v društvu

opravljal razne dolžnosti, zdaj je njegov tajnik in tehnični sekretar.

Vseh prostovoljnih dejavnosti in nalog, ki jih opravlja Ivan Kos v okviru gasilske oorganizacije in krajevnih skupnosti, ne moremo naštet. Preveč jih je. Toda omeniti moramo, da je leta 1969 ustanovil pri gasilskem društvu Zadobrova tudi pionirsko deseti-no. Do zdaj je vzgojil že štiri generacije mladih gasilcev, ki uspešno sodelujejo na raznih tekmovanjih. Večkrat obišče tudi OŠ Leopolda Mačka-Boruta, kjer vodi gasilski krožek.

Na gasilski uniformi Ivana Kosa se blešči vrsta odlikovanj in priznanj, med njimi tudi visoko odlikovanje gasilske zveze Jugoslavije: gasilska zvezda druge stopnje. Potem je tu še več priznanj in diplom, ki jih je prejel za delo v sindikatu in krajevni skupnosti.

»Dopisništvo«, pravi Ivan Kos, »mi je konjiček že od nekdaj.« Rad namreč zabeleži vse, kar zanimivega opazi okrog sebe. Zato ni le sodelavec Naše skupnosti, temveč tudi Gasilskega vestnika Slovenije. »Toda za pisanje, opravljanje tajniških in drugih opravil v gasilskem društvu, pa za funkcije v krajevni skupnosti, občini in mestu je potrebno toliko prostega časa, da mi ga zmanjka še za kaj drugega.«

Besedilo in slika: DARJA JUVAN

● POSLOVNI STIKI ŽIVILSKEGA KOMBINATA ŽITO-LJUBLJANA Z ZDA

Tozda Imperial in Šumi bosta izvažala več?

V zunanjetrgovinskem sektorju tozda Blagovni promet se je prejšnji mesec mudil A. B. Katzman, predstavnik firme S. L. KAYE COMPANY, INC. iz New Yorka, ki se ukvarja s prodajo konditorskih izdelkov in žvečilnega gumija. Naprosili smo ga za kratek pogovor.

Ogledali ste si produkcijo tozdog Imperial in Šumi in videli njune izdelke. Kakšne so možnosti za morebitno sodelovanje?

Dobil sem vtis, da obstajajo velike možnosti za sklenitev posla. Vendar: Na tem področju vlada pri nas velika konkurenca, zato na žalost tega proizvoda ne moremo prodajati dražje kot po cent za 3,5-gramski kos.

Ste v ZDA že prodajali tovrstne jugoslovanske proizvode?

ZDA so velika dežela in težko je imeti pregled nad vsemi proizvodi na tržišču. Kolikor pa je meni znano — in pri tem poslu sem več kot 30 let, teh proizvodov še nisem zasledil na našem tržišču.

In koliko naših izdelkov bi letno kupili od nas?

Količina, ki bi jo kupili, zavisi do tega, kako bodo nove (vaše) izdelke sprejeli potrošniki na našem tržišču. Mislim, da so v ospredju predvsem trije pogoji, ki jim moramo zadostiti pri prodaji: kvaliteta izdelka, embalaža in cena. Dokler ti trije pogoji niso uravnoteženi, ne bomo uspešni!

Kvaliteta Imperialove žvečilnega gumija vam ustreza?

Zelo kvalitetna je. Trgujem po vsem svetu in lahko mi verjamete. Kaj torej pričakujete od Imperiala in Šumija v bodoče — če boste seveda sklenili pogodbo?

Pripravljen sem upoštevati vaše izdelke na naše tržišče pod pogoji, ki

sem jih že navedel; poleg žvečilnih izdelkov tudi konditorske. Obstajajo namreč velike možnosti za vaš prodor na ameriško tržišče.

Prvič ste v Jugoslaviji. Kakšne vtise ste dobili?

O Ljubljani smo največ slišali med Titovo boleznijo. Dežela je čudovita in ljudje prijazni, široki, odprti. Tudi s postrežbo (A. B. Katzman je prebival v hotelu Holiday Inn) sem izredno zadovoljen. Že pet let nisem bil na dopustu. Ljubim dolarje, te zelence, bussines me je vsega vsrkal vase. Kot turist pa bi se prav rad pomudil v Ljubljani. Mesto je silno privlačno, arhitektura splet skladnih stilov, ki sem jih videl že drugod po svetu. Ljubka in očarljiva lepota — to mesto.

Lepa hvala za pogovor!

IVAN CIMERMAN